

VERRIJKINGSSCAN HELPT ONDERWIJSTEAMS IN HBO OM LEEROMGEVING TE VERRIJKEN

Erica Bouw

i.s.m. collega's van
Kenniscentrum Leren en
Innoveren

Waarom dit onderzoek?

Hoe creëren we een leeromgeving die studenten uitdaagt, inspireert en optimaal voorbereidt op de beroepspraktijk? Opleidingen in het hbo worden uitgedaagd om het verrijkingspotentieel van hun curricula te verkennen en te ontwikkelen. Tegelijkertijd blijkt uit de praktijk dat veel opleidingsinstituten nog zoekende zijn: Wat betekent 'verrijking van leeromgevingen' concreet? Hoe rijk zijn onze bestaande leeromgevingen al en op welke manier kunnen we ze verder verrijken? Welke rol kunnen docenten spelen in het vormgeven en versterken van leeromgevingen?

Wat hebben we gedaan?

Expertise vanuit de onderwijspraktijk is gecombineerd met kennis vanuit drie lectoraten (Beroepsonderwijs, Co-Design en Werken in Onderwijs) en in co-creatie vertaald naar praktische handvatten. Concreet hebben we deze inzichten uitgewerkt in een 'Verrijkingsscan'. We hebben daarbij op een participatieve en ontwerpgerichte manier gewerkt. Er zijn pilots uitgevoerd bij drie instituten van Hogeschool Utrecht, die hebben geleid tot een doorontwikkelde versie van de Verrijkingsscan.

"Ik ben erg te spreken over de tool: er is goed mee te werken."
Docent

Acht grenzen om te overstijgen

Verrijkte leeromgevingen zijn per definitie grensoverstijgend. Dit betekent dat zij zich bevinden op de snijvlakken van verschillende domeinen, perspectieven en praktijken. Dit houdt vaak in dat studenten buiten de schoolmuren werken, leren, onderzoeken en innoveren. Vanuit het perspectief van onderwijs onderscheiden we binnen dit project acht grenzen waarop leeromgevingen verrijkt kunnen worden:

- 1) De grens tussen school en werk;
- 2) de grens tussen onderwijs en onderzoek;
- 3) de grens tussen disciplines of beroepen;
- 4) de grens tussen verschillende opleidingsvarianten uit de waaier (mbo-hbo-wo);
- 5) de grens tussen onderwijs en maatschappij;
- 6) de grens tussen studenten en verschillende doelgroepen (cliënten, patiënten, bewoners, enz.);
- 7) de grens tussen mensen met verschillende (culturele) achtergronden;
- 8) de grens tussen voorbereidend (initieel) onderwijs en post-initiële (Leven Lang Ontwikkelen) activiteiten voor verdere professionalisering.

Belangrijkste opbrengsten

Het onderzoek vergroot inzicht in hoe het verrijkingspotentieel van leeromgevingen en curricula kan worden geïdentificeerd en benut. De Verrijkingsscan, met de acht bijbehorende vignettes, biedt houvast in gesprekken over verrijkte leeromgevingen en kan worden aangepast aan verschillende contexten in mbo, hbo en wo. Vanaf begin 2026 wordt de Verrijkingsscan

breed beschikbaar via de interne opleidingsacademie (TLN) en andere kanalen. Op deze manier ondersteunen we instituten en opleidingen bij:

- Het in kaart brengen van bestaande initiatieven op het gebied van verrijkte leeromgevingen;
- Het formuleren van ambities voor verdere ontwikkeling op het niveau van een cursus of andere onderwijseenheid, een opleiding of een opleidingsinstituut;
- Het opstellen van een plan voor (door)ontwikkeling en professionalisering.

Meer weten?
erica.bouw@hu.nl

